incontact

SGP-jongerenmagazine
Nummer 1 - 2026 | www.sgpj.nl



Thema:

Democratie en rechtstaat

M. Otte:
"Je kan als slagerij niet alleen maar veganistische producten verkopen"

Robert Braskamp:
"De rechter mag wetten of verdragen niet toetsen aan de Grondwet."



"Als mannelijke begeleider word ik extra gewaardeerd"

Hij heeft het zelf gezegd en niet overdreven. Volgens Alexander van Steenselen is begeleiding van mensen met een beperking "echt de mooiste baan die er is". Veel woorden heeft hij niet nodig om het toe te lichten: dankbaarheid en voldoening. "Zo vind je het in bijna geen andere sector," vertelt Alexander.

Lees het hele verhaal op
adullam.nu/alexander

Ook stagelopen bij een locatie van Adullam? Kijk op **adullam.nu/leren-bij**

goed dat je er bent

Adullam
leren | wonen | werken

Op zoek naar een werk- of stageplek?

Zo kom je met ons InContact



Pleijsier Bouw

SAMEN ANDERS BOUWEN

Amsterdam SPOT

pleijsierbouw.nl

Jubileumprogramma Rien Mouw & samenzang met Arthur de Jong
24 januari 2026 | Kesteren

Psalmzangavond vanuit de HHG te Kesteren
31 januari 2026 | Kesteren

Psalmzangavond vanuit GGIN te Gouda
7 februari 2026 | Gouda

Traditionele Psalmzangavond vanuit de HHG te Lunteren
27 februari 2026 | Lunteren

Traditionele Psalmzangavond vanuit Ede
18 april 2026 | Ede

Psalmzangavond met bovenstem vanuit Opheusden
27 april 2026 | Opheusden

psalmzangavond vanuit Zaltbommel | Tweede Pinksterdag
25 mei 2026 | Zaltbommel

Kijk voor meer data op: www.arthurdejong.nl

NIET-RITMISCHE
PSALMZANGAVOND RONDOM NIEUWJAAR

MET BOVENSTEM

Ds. A. Verschuure - Algehele leiding
Arthur de Jong - orgel

D.V. zaterdag **10** januari 2026



Reserveer kaartjes via:
www.arthurdejong.nl

inhoud



3 Aanzet
6 Machtig of machteloos
8 De Nederlandse grondwet
9 Aan het woord
10 Gevangen in een hyperfocus op vergelding?
13 Het referendum
14 Portret
Rinus Otte
18 Feiten en cijfers
20 Standpunt
Een vergelijking van democratieën
23 De bestorming van het Capitool
24 Bericht uit Brussel
25 Kanttekening
25 Column
Hamerslag
26 Vrijheid van meningsuiting
27 Koffieleuten
28 Lokale politiek
29 De rechtstaat
31 Framing achter de bolletjes
32 Poll
33 Demonstratierecht in Nederland
34 De naald
35 Volgende keer

sgp jongeren

Aanzet

Voor je ligt de nieuwe editie van InContact, met nieuwe lay-out! Daag je familie uit en 'zoek de verschillen' met de vorige editie (toch nog geen oud-papier hè?...) en stuur de antwoorden in naar incontact@sgpj.nl.
Neejoh, geintje... Ga natuurlijk juist genieten van de inhoud! Ik vind dit het belangrijkste thema van de afgelopen jaren waarin ik aan InContact heb meegewerkt. Wat zijn de democratie en de rechtsstaat een groot goed! Terwijl ik dit schrijf, luister ik het luisterboek 'Dit is fascisme' van Rosan Smits (De Correspondent). Een krachtig pleidooi voor de democratie en een rake beschrijving van de bedreigingen ervan, hoewel je ertegen moet kunnen dat het verhaal enorm politiek gekleurd is.
De democratie levert problemen op: polarisatie en versnippering maken het erg moeilijk om een coalitie te vormen en ons land te besturen. Juist als christenen vormen we een minderheid en is de meerderheidsdemocratie waarin we leven een dreiging; denk maar eens aan discussies rondom artikel 23.
Dat de democratie aan alle kanten onder druk staat, betekent ook dat het onderhouden van de rechtsstaat heel moeilijk wordt. Het is niet voor niets zo dat deze twee samen in één adem genoemd worden. Rechters en advocaten worden steeds vaker bedreigd (voor Taghi durft zelfs niemand meer te verdedigen) en het aantal rechtszaken laat het systeem vastlopen. De Raad van State waarschuwde ook dat de rechtsstaat verzwakt als burgers het vertrouwen in de overheid verliezen. Tja...

Is er dan geen hoop meer? Laten we Psalm 146 nog eens lezen!



Marja van der Wind
Hoofdredacteur

Hart van onze democratie

Door Levi Schipaanboord





Het Binnenhof in Den Haag vormt al sinds de 13e eeuw het politieke centrum van Nederland. Het complex telt 90.000 m2 aan oppervlakte en maar liefst 4.000 kamers waar dagelijks politici, ambtenaren en medewerkers actief zijn. Sinds 2021 ondergaat het een grootschalige renovatie die nodig is voor meer veiligheid en betere werkomstandigheden voor medewerkers en bezoekers. Door technische problemen en strengere eisen stegen de kosten van €475 miljoen naar minimaal €2,7 miljard en duurt de verbouwing tot ongeveer 2031.

Machtig of machteloos?

De kracht van de Nederlandse democratie

Door Levi Schipaanboord

Als burger heb je invloed op het dagelijks bestuur van ons land. Maar hoeveel macht heb je eigenlijk precies om hierop invloed uit te oefenen? En hoe verdeelt de democratie deze macht? Die vragen brengen ons bij de kern van wat onze democratie inhoudt.

Betekenis

Om dit te begrijpen, kijken we eerst naar wat democratie betekent. Het woord 'democratie' komt uit het Grieks: Dèmos (volk) en kratein (regeren). Democratie betekent dus eigenlijk dat 'het volk' regeert. Niet iedereen kan regeren, daarom kiezen we als bevolking vertegenwoordigers van het volk die namens ons politieke besluiten nemen. We spreken dan van een representatieve democratie.

Parlement

Het parlement bestaat uit de Eerste en Tweede Kamer en zij vertegenwoordigen het volk. De Tweede Kamer telt 150 leden die de bevolking rechtstreeks kiest tijdens verkiezingen. Zij maken wetten en controleren de regering bij de uitvoering van beleid. De Eerste Kamer telt 75 leden die wij indirect kiezen via de Provinciale Staten. Zij beoordelen of wetten uitvoerbaar en goed te handhaven zijn.

Vrijheid

In een democratie oefenen mensen invloed uit op wie het land bestuurt en op de beslissingen die de regering neemt. Zo krijgt iedereen de kans om zijn mening te laten horen en komen besluiten eerlijk tot stand. Democratie beschermt daarnaast belangrijke vrijheden, zoals vrijheid van meningsuiting en gelijke behandeling die vastliggen in de Grondwet. Deze vrijheden creëren ruimte voor verschillende groepen om in vrede naast elkaar te leven.

Grondwet

De Grondwet vormt de basis van onze democratie. Hierin staan de belangrijkste rechten en vrijheden van iedereen, zoals vrijheid van meningsuiting, gelijkheid en religie. Ook ligt in de Grondwet vast hoe de overheid functioneert en hoe de macht wordt verdeeld. De Grondwet biedt daarmee zekerheid en bescherming aan burgers tegen machtsmisbruik van de overheid.

Politieke partijen

In Nederland kennen we veel politieke partijen. Zij spelen een belangrijke rol binnen onze democratie, omdat zij invloed proberen uit te oefenen op het overheidsbeleid. Partijen brengen wensen en belangen uit de samenleving onder woorden en zoeken hiervoor steun bij burgers. Elke partij kent een eigen visie of ideologie over het dagelijks bestuur in ons land. Elke vier jaar vinden verkiezingen plaats en dan presenteren partijen verkiezingsprogramma's. Deze programma's beschrijven welk beleid, gebaseerd op hun visie, richting krijgt. Hiermee probeert een partij zo veel mogelijk stemmen te halen. Hoe meer stemmen de partij haalt, hoe groter de invloed van de partij. Als burger bestuur je het land dus niet zelf, maar oefen je via de politiek wel invloed uit op wie dit voor jou doet. Je kunt ook invloed uitoefenen door bijvoor-

beeld petities te tekenen of aan te bieden in de Tweede Kamer om politieke aandacht te vragen voor jouw onderwerp.

Trias Politica

Om te voorkomen dat één partij of groep te veel invloed krijgt, is onze democratie gebaseerd op de Trias Politica. Dit systeem verdeelt de macht in drie zelfstandige machten:

Wetgevend

De wetgevende macht omvat het parlement en de regering. Samen schrijven zij wetten voor Nederland. Het parlement telt de Eerste Kamer en de Tweede Kamer. Meestal dient de regering een wetsvoorstel in, maar de Tweede Kamer levert soms ook eigen voorstellen aan. Een voorstel krijgt pas kracht na instemming van het parlement. Partijen die steun leveren vormen de coalitie en stemmen meestal in met voorstellen van de regering. De andere partijen vormen de oppositie en kijken kritischer naar plannen van de regering.

Uitvoerend

De uitvoerende macht bestaat uit de Koning en de regering. De ministers sturen de ministeries aan en voeren wetten uit in de praktijk. Zij houden zich daarbij aan de regels uit de wet. Het parlement controleert of de regering dit op de juiste manier aanpakt. Als de regering onvoldoende functioneert, verbreekt het parlement het vertrouwen. Daarna volgen vaak nieuwe verkiezingen. Dit noemen we de vertrouwensregel en geeft aan dat het parlement directe invloed uitoefent op het voortbestaan van de regering.

Rechterlijk

De rechterlijke macht telt rechters en het Openbaar Ministerie. Rechters spreken recht op basis van wetten, verdragen, gewoonten en eerdere uitspraken. Zij nemen soms ook besluiten die nadelig zijn voor de regering. Dit hoort bij onze rechtsstaat, waar burgers en overheid zich aan wetten horen te houden. Rechters toetsen in Nederland geen wetten aan de Grondwet. Die taak ligt bij de wetgevende macht, omdat het volk hen direct kiest. Het Openbaar Ministerie vervolgt mensen die verdacht raken van een strafbaar feit. Het OM valt onder de verantwoordelijkheid van de minister van Justitie en Veiligheid. De minister bepaalt hoe het OM op hoofdlijnen werkt. Bij grote fouten binnen het OM draagt de minister hiervoor de politieke verantwoordelijkheid.

Rechtsbescherming

Elke macht draagt een deel van de verantwoordelijkheid voor een goed en eerlijk bestuur. Door scheiding van machten in onze democratie controleert elke macht de andere en houden de machten elkaar in evenwicht. Dit bevordert zorgvuldige besluitvorming en voorkomt machtsmisbruik. Het systeem beschermt daarmee de rechten en vrijheden van burgers en dwingt de overheid tot het naleven van de regels. Daarin ligt de kracht van onze Nederlandse democratie en rechtsstaat.

> "Democratie is een regering van het volk, door het volk en voor het volk."
>
> (Abraham Lincoln)





De Nederlandse Grondwet

Door Robert Braskamp

Nederland is een constitutionele monarchie. Dat wil zeggen, het is een land waarvan het staatshoofd een koning is, wiens macht geregeld wordt door een constitutie. Een constitutie is een geheel van regels en principes die beschrijven hoe een staat is georganiseerd. Deze constitutie is meestal vastgelegd in een Grondwet.



De huidige Nederlandse Grondwet vindt zijn oorsprong in het jaar 1848. In dat jaar waren er veel liberale revoluties in Europa, waarin de macht van vorsten en regeringen werden beperkt door ze op te nemen in nieuwe grondwetten. De Nederlandse Grondwet werd ontworpen door Johan Rudolph Thorbecke, op dat moment lid van de gemeenteraad van Leiden, en later ook minister-president van Nederland.

Inhoud

Wat staat er nou allemaal in die Grondwet?

- De eerste artikelen bevatten fundamentele principes van de Nederlandse democratie: het non-discriminatiebeginsel (art. 1) en regels over het Nederlanderschap (art. 2), en het kiesrecht (art. 3-5).
- Daarna volgen de klassieke grondrechten (art. 6-18): denk aan de vrijheid van godsdienst (art. 6) of het recht op een eerlijk proces (art. 17). De overheid heeft een zogenaamde resultaatverplichting om deze rechten te waarborgen.
- Vervolgens zijn er sociale grondrechten (art. 19-23), zoals het recht op bestaanszekerheid (art. 20). Bij deze rechten heeft de overheid geen verplichting tot resultaat, maar alleen tot inspanning.
- Na deze grondrechten volgen artikelen over de verdeling van de macht: over de regering (art. 24-49), het parlement (art. 50-72), adviescolleges, zoals de Raad van State (art. 73-80), wetgeving (art. 80-111), rechtspraak (art. 112-122) en plaatselijk bestuur, zoals gemeenten en provincies (art. 123-136).
- Het laatste hoofdstuk gaat over de procedures om de Grondwet te wijzigen (art. 137-142).

Veel van de regels in de Grondwet bevatten termen als “de wet regelt...”, of: “bij of krachtens de wet...”. Daarmee wordt verwezen naar andere wetten om de basisbeginselen verder uit te werken.

Grondwetswijzigingen

De Grondwet kan dus ook worden gewijzigd, maar niet zomaar: om te beginnen moet een wijziging steun vinden van tweederde van de leden van zowel de Tweede Kamer als van de Eerste Kamer. Daarna volgen nieuwe verkiezingen, en moet ook de nieuwe Tweede Kamer in tweederde meerderheid voor de wijzigingen stemmen. Geplande grondwetswijzigingen worden dan ook vaak kort voor de verkiezingen in stemming gebracht, zodat er geen vertragingen ontstaan in het wetgevingsproces.

Toetsingsverbod

Een andere opmerkelijke bepaling is artikel 120: het zogenaamde toetsingsverbod. In dat artikel staat dat de rechter door regering en parlement gemaakte wetten of door de regering gesloten verdragen niet mag toetsen aan de Grondwet. De Tweede Kamer is als democratisch gekozen orgaan verantwoordelijk voor de grondwettelijke beoordeling van wetten en verdragen. Wel mogen rechters wetten toetsen aan internationale verdragen, zoals het Europees Verdrag voor de Rechten van de Mens (EVRM). In de praktijk levert dit weinig verschil op. Toch pleiten sommige partijen voor de instelling van een Constitutioneel Hof, dat besluiten van de regering moet toetsen op grondwettelijkheid.

Kritiek

Het hebben van een Grondwet is voor ons volstrekt normaal. Toch is het niet een neutraal instrument. Ideologisch gezien is de Grondwet ontstaan in tijden van liberale revoluties. Het ademt dan ook 19e-eeuwse liberale retoriek. In tijden als de onze, waarin de waarden van het klassieke liberalisme steeds meer onder vuur komen te liggen, zal ook de Grondwet steeds verder onder kritiek worden gesteld. Of er ooit echt ingrijpende veranderingen in zullen komen, zal de toekomst uitwijzen.

incontact

aan het Woord

Rechtvaardig zijn

De Bijbel spreekt veel over rechtvaardigen of over rechtvaardig zijn. Maar wat betekent rechtvaardig zijn? Wanneer ben je, zoals deze tekst zegt, een 'rechtvaardige'? Het naleven van allerlei vrome regels maakt je nog geen rechtvaardige. Sterker nog, Jezus heeft een afkeer van mensen die vertrouwen op hun wetten en regels. Denk maar aan de farizeeërs, die door hun wetten en regels dachten de zaligheid te kunnen verdienen.

Alleen door het geloof in Jezus Christus, die voor zondaren geleden heeft aan het kruis, kun je rechtvaardig zijn. Je bent een rechtvaardige als je door genade weet dat Jezus voor jouw zonden aan het kruis heeft gehangen en voor jou heeft geleden. Dat betekent natuurlijk niet dat je zomaar kunt blijven zondigen. Als het goed is, is het je verlangen om goede werken te doen tot eer van je Zaligmaker.

Heb jij ook het verlangen om een échte rechtvaardige te zijn? Alleen al op basis van Jesaja 3:10 zou dat verlangen moeten ontstaan. Wát een belofte! Het zal de rechtvaardige 'wel gaan'. Oftewel, het zal goed gaan met de rechtvaardige. In voor- en tegenspoed is God erbij om de rechtvaardige bij te staan.
Voor de rechtvaardige geldt wat in Psalm 23:4 staat: 'Al ging ik ook in een dal der schaduw des doods, ik zou geen kwaad vrezen, want Gij zijt met mij'. Wat een wonder, wanneer Jezus je fundament is. Als je weet dat Hij bij je is. De Heere wil gebeden worden om Zijn genade, je mag al je ellende en zonde voor Hem neerleggen! Ken jij Hem al? Ben jij door Zijn genade al een rechtvaardige?

Zegt den rechtvaardige, dat het hem wel gaan zal; dat zij de vrucht hunner werken zullen eten.

Jesaja 3:10





Jonathan Draaijer

Gevangen in een hyperfocus op vergelding?



Door Hanna van Garderen

Over het juiste perspectief op straffen

In de mini-serie "Hel of hotel" neemt een aantal bekende Nederlanders deel aan een interessant experiment: het ervaren wat het is om gedetineerde te zijn. De deelnemers zaten een aantal dagen vast en kwamen vrijwel allemaal tot de conclusie dat gevangenissen in Nederland zeker geen hotels zijn, zoals soms wordt gedacht.

Ook is het al een mythe gebleken dat Nederland met zijn D66-rechters heel laag straft, in vergelijking tot andere Europese landen. Toch proef ik onder SGP-gezinden vaak de wens om strenger te straffen en langere gevangenisstraffen op te leggen, uit vergeldingsdrang. Een hyperfocus op vergelding is wat mij betreft een onjuist perspectief op strafoplegging. In dit opiniestuk ga ik in op wat in mijn visie wél het juiste perspectief is. Daarvoor bespreek ik de volgende stelling:
"SGP'ers en SGP-gezinden hebben de neiging om vooral gericht te zijn op vergelding als doel van straffen. Daarbij verliezen zij de andere doelen en functies van straffen uit het oog. Bovendien doet het geen recht aan de kleinheid en zonde van iedere mens om te stellen dat de mens in staat is een daadwerkelijk rechtvaardig oordeel te vellen."

Doelen en functies van straffen

Voor het punt dat ik in dit artikel maak, is het goed om de doelen van straf in het achterhoofd te houden. De rechtswetenschap onderscheidt er een aantal:

- Vergelding: de genoegdoening t.a.v. de gevolgen van het strafbare feit.
- Speciale preventie: het voorkomen dat de specifieke dader in de toekomst opnieuw een strafbaar feit begaat.
- Generale preventie: het voorkomen dat anderen strafbare feiten zullen begaan.
- Onschadelijk maken van de dader: doordat de dader beperkt is in zijn vrijheden (bijv. in de gevangenis) kan hij geen strafbare feiten begaan.
- Reparatie: het zoveel mogelijk herstellen van de situatie, zoals die voor het gepleegde strafbare feit was.
- Voorkomen van eigenrichting: het voorkomen dat mensen het recht in eigen handen nemen als iemand een strafbaar feit gepleegd heeft.
- Resocialisatie: het helpen en (her)opvoeden van de dader, zodat hij weer kan gaan integreren in de samenleving (de focus in het jeugdstrafrecht).

De mens is niet in staat tot een écht rechtvaardig oordeel

De visie dat slecht gedrag hard bestraft moet worden, heeft vaak als onderliggend uitgangspunt dat slecht gedrag verwijtbaar is en dat slechte keuzes volgen uit rationele, zij



het immorele, overwegingen. Dit doet echter geen recht aan de complexiteit en gebrokenheid van het leven. Ik geloof dat het goed is om vanuit een nederige houding bezig te zijn met strafoplegging en daarbij de opmerking van Jezus in gedachten te houden: 'wie zonder zonde is, werpe de eerste steen'. Hoe kunnen wij, zondige mensen met een beperkt verstand en bewustzijn een daadwerkelijk rechtvaardig oordeel vellen? Een oordeel dat rechtdoet aan iemands achtergrond en wordingsgeschiedenis, aan iemands verantwoordelijkheidsgevoel, autonomie én aan het slachtoffer? Mijn overtuiging is dat de mens hier nauwelijks toe in staat is en dat alleen God een waarachtig en volkomen rechtvaardig oordeel kan vellen. Niet voor niets staat er geschreven: Mij komt de wraak toe, Ik zal het vergelden. God is de Enige Die het geheel overziet: de context en alle omstandigheden van het geval.

Het juiste perspectief op straffen
Ik pleit niet voor het afschaffen van straffen en zelfs niet voor een milder strafklimaat. Het kwaad mag niet regeren en daarom is het cruciaal dat het kwaad wordt gestraft en bestreden. Dit is in lijn met Romeinen 13. Ook hebben we straf nodig om recht te doen aan de pijn van slachtoffers en nabestaanden. De focus moet echter niet primair liggen op vergelding en op het zoveel mogelijk opleggen van zo lang mogelijke gevangenisstraffen.

Dit draagt niet noodzakelijkerwijs bij aan gerechtigheid en reparatie en ook niet aan het resocialiseren van de dader. Er zijn voorbeelden waarin een gevangenisstraf meer kwaad dan goed doet, bijvoorbeeld bij korte gevangenisstraffen, die juist een gelegenheid vormen voor criminelen om geïnspireerd te worden door andere criminelen en een netwerk op te bouwen. Soms is iemand samen met de reclassering al zo goed bezig met het opbouwen van zijn leven, dat het verliezen van zijn baan en het niet kunnen zorgen voor zijn kind, door een korte gevangenisstraf, meer kwaad dan goed doet. Een stukje vergelding maakt met recht deel uit van strafoplegging, maar het beveiligen van de samenleving tegen de dader (en dus het opleggen van een gevangenisstraf) is minstens zo relevant, zeker gezien het beperkt bewustzijn van de mens.

Mijn oproep is dan ook om, in het beoordelen of veroordelen van strafopleggingen, te reflecteren op de verschillende functies van straffen en op de vraag wat goed is voor alle partijen: het slachtoffer, de dader, de omgeving van de dader en de samenleving als geheel. Mijn hoop is dat SGP'ers en SGP-gezinden de verschillende, elkaar aanvullende functies van straffen niet uit het oog verliezen en dat de verheffing van vergelding als belangrijkste functie van straf wordt losgelaten. De mens als klein en zondig wezen is immers niet in staat tot een daadwerkelijk rechtvaardig oordeel. Wij mogen de hyperfocus op vergelding dan ook loslaten, in het vertrouwen dat God uiteindelijk alles recht zal zetten.

GUIDO Academy

Thema:
Vrede in de samenleving

Wanneer
18 april
09.30 - 15.30

Waar
SGP-partijbureau Rotterdam

Wat is de Guido Academy?
Het programma voor de Guido Academy omvat een jaarlijkse studiedag voor studenten en young-professionals.
Met voordrachten en veel ruimte voor discussie over het betreffende onderwerp. De thematiek wordt vanuit theologisch, historisch en praktisch-politiek perspectief belicht.


Ir. H.J.A. Ruissen


ds. M. Schuurman


dr. J. Bijl


G.T.S. de Korte MA

Meer info **wi.sgp.nl**

Aanmelden **wi@sgp.nl**



Theologie studeren?

180 EC **Topopleiding**

Kies voor de **Bachelor Theologie** aan de TUA!

Loop een dagje mee en proef zélf de sfeer!
Meer informatie of aanmelden?
Kijk op www.tua.nl

Theologische Universiteit Apeldoorn

Denken om te dienen



Hallo!

Administratief medewerker

Mijn naam is Jan en ik werk als administratief medewerker bij Van Vulpen. Bij het maken van voedsel komen restanten vrij. Daar ga ik, samen met mijn collega's bij Van Vulpen, graag mee aan de slag. We geven ze een nieuwe bestemming. Zo creëren we waarde. Goed voor iedereen. Doe je met ons mee?

Een bron van waarde.
Van Vulpen.

Scan! voor meer informatie & solliciteren

Meelsewei 4 | Tiel
T 0344 722 780
info@bronvanwaarde.nl

VAN VULPEN
BRON VAN WAARDE

Nog meer rode vakjes kleuren:

het referendum

Door Barthil van Deelen

Gemiddeld eens in het jaar mogen 18-plussers naar de stembus: voor het Europees Parlement, Eerste of Tweede Kamer, Provinciale Staten, Waterschap of gemeenteraad. Inwoners van Nederland kiezen door middel van deze verkiezingen hun volksvertegenwoordigers. Toch is er sinds enkele tientallen jaren een discussie gaande over een nieuw soort verkiezing; een waar het niet om poppetjes of partijprogramma's gaat, maar je slechts kunt kiezen uit voor óf tegen (of blanco): het referendum. Hoe werkt dat, welke vormen zijn er en hoe ziet de toekomst van het referendum eruit?

Een referendum is een stemming waarbij burgers zich rechtstreeks uitspreken over een concreet voorstel. De kiezer krijgt één specifieke vraag voorgelegd en kan daar voor of tegen stemmen. Ook een blanco stem is relevant, omdat dit meetelt voor het opkomstpercentage. Van tevoren wordt afgesproken of de uitslag bindend of raadgevend is. Bij een bindend referendum moet de overheid de uitslag uitvoeren. Bij een raadgevend referendum mogen de politici de uitslag meewegen, maar zijn zij daar formeel niet aan gebonden.

Verschillende vormen

Referenda kunnen op verschillende momenten en manieren worden ingezet. Zo bestaat er het correctief referendum: burgers mogen zich dan uitspreken over een wet die al door het parlement is aangenomen, maar nog niet is ingevoerd. Daarnaast is er het raadgevend referendum, dat juist vooraf of tijdens het besluitvormingsproces plaatsvindt. In sommige landen, zoals Zwitserland, maken referenda structureel deel uit van het politieke systeem. Daar stemmen burgers meerdere keren per jaar over uiteenlopende onderwerpen.

Het referendum in Nederland

Nederland heeft een wisselende geschiedenis als het gaat om referenda. Lange tijd kende ons land deze stemming nog niet. Dat veranderde in 2005, toen er een raadgevend referendum werd gehouden over de Europese Grondwet. In 2015 volgde de Wet raadgevend referendum, op basis waarvan onder meer in 2016 werd gestemd over het associatieverdrag tussen de Europese Unie en Oekraïne. De opkomst (32%) en de politieke omgang met de uitslagen leidden tot veel discussie. Vlak nadat er een raadgevend referendum werd gehouden over de Inlichtingenwet, werd in 2018 de wet weer ingetrokken. Daarmee verdween het landelijke raadgevende referendum opnieuw uit het Nederlandse staatsbestel. Wat niet iedereen weet, is dat er op gemeentelijk niveau deze eeuw al bijna honderd referenda zijn gehouden. Er wordt dan bijvoorbeeld raadgevend gevraagd om een naam voor een heringedeelde gemeente, bouwplannen of verkeersmaatregelen. Vooral de grote steden maken hier regelmatig gebruik van.

De toekomst

De discussie over het landelijk referendum is nog niet ten einde. In de Tweede Kamer is inmiddels in tweede lezing ingestemd met de invoering van een correctief bindend referendum. Daarmee lijkt een terugkeer van het referendum dichterbij te komen. Of en hoe deze vorm van directe democratie daadwerkelijk wordt ingevoerd, zal de komende jaren blijken.



Portret **Rinus Otte**

De Joods-Christelijke wortels van het recht

Door Aart Muilwijk

Voor zijn loopbaan als procureur-generaal bij het Openbaar Ministerie was hij 20 jaar rechter. Hij komt uit Zeeland en groeide op in gereformeerde kringen. Verder vertelt dhr. Otte niet veel over zijn jeugd. Hij begrijpt de huidige tendens niet dat mensen achter het ambt graag de persoon willen kennen. Dit ook omdat het juist belangrijk is dat je goed functioneert in je ambt en dan is de persoon erachter verder niet belangrijk.

In het Nederlandse recht is duidelijk te zien waar we vandaan komen als Nederland. Dhr. Otte ziet de wortels van het recht sterk in onze Joods-Christelijke cultuur liggen. Daarbij maakt hij nog wel even duidelijk: “Het gaat mij alleen om strafrecht, met ander recht houd ik mij niet zo bezig.” Bijvoorbeeld: “het woord ‘vergelding’ in de Bijbel wie goed doet, wordt met goedheid vergolden en wie slecht doet wordt hiervoor evenredig gecorrigeerd. In het nomadenbestaan van het oude Joodse volk was de regel: oog om oog, tand om tand, niet gericht op wraak, maar dat je bij het uitsteken van een oog niet meer dan een oog van de dader mocht nemen. Dat klinkt nu wreed, maar er waren toen geen gevangenissen of andere correctiemechanismen.” Ook zijn er verschillende termen terug te vinden in het strafrecht die rechtstreeks uit de Bijbel afkomstig zijn. “Door toenemende ontkerkelijking beseft men in Nederland minder dat het strafrecht wortels in het Jodendom en Christendom heeft. Daarnaast heeft het huidige Nederlands strafrecht ook wortels in het Napoleontisch recht, dat dan weer op oude wetten stoelt, welke weer uit het Christendom afkomstig zijn. Er is ook sprake van talige modernisering die echter niet kan verhullen dat het om oude begrippen gaat. De Bijbel spreekt bijvoorbeeld nog over schuld, tegenwoordig hebben we het meer over verantwoordelijkheden of aansprakelijkheid. In de rechtszaal hebben wij het echter nog altijd over schuld bewijzen, schuldig aan, schuld die leidt tot een bepaalde straf. Ook recht doen waarbij positie niet uitmaakt, of je nu wees bent of arm, wat je doet maakt uit of je strafbaar bent. Dit is een Bijbels principe: het recht doen aan weduwen en wezen”.

De onrechtvaardige wereld

“Zolang de mensheid bestaat, is er onrecht. Daarbij is er zo veel onrecht dat wij als Openbaar Ministerie dit niet allemaal kunnen behappen, dus moeten we daarin keuzes maken. Dat proberen wij onpartijdig te doen, zonder aanziens des persoons. Daarom heeft vrouwe Justitia ook een blinddoek om. Daarbij speelt altijd de vraag: wat is nu recht? Het begrip rechtvaardigheid is ook veel breder dan alleen het recht. Waar ik steeds meer in ben gaan geloven is procedurele rechtvaardigheid.



Naam: M. (Rinus) Otte
Geboortedatum: 14 maart 1961
Geboorteplaats: Zierikzee
Functie: Voorzitter van het College van procureurs-generaal

Politieverhoren, het strafrechtelijk onderzoek, de rechtszitting, het zijn allemaal pogingen om zo dicht mogelijk bij de procedurele waarheid te komen. Dit is een belangrijk uitgangspunt in het westerse recht geworden, want we zullen niet snel zeker weten of we echt kunnen achterhalen wat er feitelijk gebeurde. En als mensen het niet eens zijn met de uitkomst en de uitspraak van de officier van justitie of de strafrechter, dan zeg ik heel vaak: 'We streven naar rechtvaardigheid, maar of je het goed doet, weet je niet.'" Daar voegt dhr. Otte droog aan toe: "Mensen mogen met rotte tomaten gooien, als ze ontevreden zijn met het strafrechtelijk oordeel, ik breng mijn bef en toga wel naar de stomerij en we gaan voorwaarts. Ik heb veel magistratelijke bescheidenheid aangeleerd: we kunnen ten diepste nooit de krochten van onze eigen ziel doorgronden, laat staan die van een ander. We moeten dus nooit boos zijn op de burger die ontevreden is met het magistratelijk oordeel. Binnen jullie achterban zeggen ze: 'er is er maar Eén die oordeelt en dat is God'. Ook dat uitgangspunt dwingt tot menselijke bescheidenheid over de eigen oordeelsvorming."

De functie van voorzitter van het College van Procureurs-Generaal

"Procureurs-Generaal zijn er al 200 jaar, zij waren tot eind vorige eeuw hoofd van een gebied en stonden boven de politie. Er waren vijf van die gebieden. Dat de Procureurs-Generaal allemaal op een andere plek zaten, zorgde te vaak voor een ongelijke strafrechtstoepassing. Alle Procureurs-Generaal kwamen wel in Den Haag bijeen in aanwezigheid van een Directeur-Generaal van het Ministerie van Justitie. De latere Minister van Justitie Piet Hein Donner schreef in 1995 een rapport en concludeerde daarom dat er 'meer rechtseenheid moest komen'. Dat leidde tot de vorming van het huidige College van procureurs-generaal. Alle Procureurs-Generaal kregen Den Haag als standplaats en één iemand werd voorzitter." Vervolgens legt Dhr. Otte de taken van het College uit. "Het College probeert meer rechtseenheid te bereiken in het werk van de officieren van justitie, een goede relatie te onderhouden met het Ministerie van Justitie en Veiligheid en andere organisaties, zoals de Rechtspraak. Onze belangrijkste taak is zorgen voor uniformiteit in beleid en eenheid in zaken. De huidige organisatie van het Openbaar Ministerie is hiërarchisch ingericht. Dit betekent dat het College verantwoordelijk is voor de kleinste paperclip tot de grootste beleidsnota binnen het Openbaar Ministerie." Als voorzitter is dhr. Otte het gezicht naar buiten en heeft hij contact met de media en de politiek.

De politiek van vroeger en nu

"De bekende historicus Johan Huizinga schreef in de jaren '30 al het boek: 'in de schaduwen van morgen,' hij had het over het avondland van Europa" Hieruit concludeert Dhr. Otte dat onze huidige somberheid over de politieke en internationale ontwikkelingen niet van vandaag is. Toen hij 19 jaar was, was er ook al heel wat aan de hand in Nederland. "In de politiek van de jaren zeventig verketterde iedereen elkaar. Het was even heftig als nu. Voorbeelden van gevallen zijn: de Menten-affaire, de krakersrellen, het hashisharrest en mensen die steeds meer pleitten voor zelfbeschikking; het was ronduit een rumoerige tijd. Het door de historicus Huizinga voorziene avondland van Europa betekende toen en nu nog steeds dat de machtsverhoudingen in de wereld verschuiven. De zogenaamde klassieke Gouden Eeuw in Nederland is allang voorbij.

> "Mensen mogen met rotte tomaten gooien, ik breng mijn bef en toga wel naar de stomerij"

Alle wereldrijken van vroeger zijn vergaan. Dat continuüm heeft de wereldgeschiedenis gedicteerd en dat is nu en straks niet anders." Toch geeft Dhr. Otte een verschil met vroeger aan "Onze samenleving en de bijbehorende emoties van het samenleven werden vroeger meer gekanaliseerd door zuilen. Dit zorgde over het algemeen voor meer verbondenheid, omdat mensen in ieder geval bij een zuil hoorden. Dat is voor een heel groot deel geërodeerd. Wat we nu zien:

een samenleving en een burgerij die op drift is, er is meer onvrede, meer ongeluk. Dan rijst de vraag in de huidige samenleving: Wie moet je nu de schuld van je ellende geven?" Het mooie aan de SGP-achterban vindt dhr. Otte dat deze groep nog zichzelf als de schuld ziet van ellende, en zich beroept op de eigen verantwoordelijkheid tegenover God. "De huidige onvrede en het ongeluk van de Nederlanders zetten zich door in de omgang binnen het parlement. Partijen die inspelen op het sentiment en onrustig zijn. Eigenlijk past dit wel bij Nederland, we zijn altijd wel wat anarchistisch geweest. Anders hadden we geen tachtigjarige oorlog gehad, geen strijd tegen Alva, geen Wilhelmus." Dhr. Otte noemt enkele voorbeelden van dat anarchisme "Mensen maken zich boos om wachtlijsten in de zorg en in het strafrecht. De politiek belooft veel en maakt daarmee de bevolking onrustig, ook omdat mensen het liefst meteen een oplossing voor hun problemen willen. Mensen worden bozer, want een belofte kan niet zomaar worden ingelost. Dit zorgt voor een ingewikkelde wisselwerking tussen een opstandig land en een parlement dat probeert te mennen. Daarbij zijn de marges van een democratie smal, je kan een samenleving nou eenmaal niet snel veranderen, hier gaat 10 tot 20 jaar overheen.''

Het belang van het Openbaar Ministerie

Voor het strafrecht is het volgens dhr. Otte niet voordelig dat regeerprogramma's constant aandacht schenken aan de nieuwe wensen van het volk wat ook leidt tot wetswijzigingen. "Voor ons in het strafrecht betekent het dat we meer geloven in constanten en continuïteit. Een wet hoort lang mee te gaan, dus zijn (te) snelle wetswijzigingen niet optimaal. Continuïteit zorgt voor meer rechtszekerheid; als een wet iedere maand verandert, is deze niet meer handhaafbaar, is er ook geen norm meer uit te dragen naar de samenleving toe. Daarom moet het Openbaar Ministerie niet te snel meebewegen met verandering, maar een stabiele factor vormen. Hierom bezint het Openbaar Ministerie zich steeds meer op de kern van de wettelijke taken. De afgelopen 3 jaar bracht het College meer focus aan op haar kerntaken en ook zeker de komende 3 jaar zal dat het geval zijn. De politie en het Openbaar Ministerie moeten zich meer richten op het opsporen van misdrijven en niet te veel bezig zijn met preventie, ook al is preventie op zichzelf een goede zaak." Vergelijkend met een ander beroep legt dhr. Otte dit uit: "Je kunt als slagerij niet alleen maar veganistische producten verkopen." en hij laat dat met een praktisch voorbeeld zien: "Er zitten tienduizenden kinderen thuis. Niet uit principe, maar omdat ze te veel spijbelen; met het risico dat ze afglijden naar de criminaliteit. Om dit probleem op te lossen is veel overleg nodig, tussen 'scholen, leerplichtambtenaren en ouders. Politie en het Openbaar Ministerie hebben geen capaciteit om dit probleem aan te pakken. Andere organisaties en gemeenten moeten hiermee aan de slag. Zij moeten dan wel de middelen krijgen om de problematiek aan te pakken."

De SGP

"De SGP heeft altijd belangrijke parlementariërs geleverd als het gaat om de staatsrechtelijke verhoudingen in het parlement en het debat rond nieuwe wetten. Kees van der Staaij was hier heel goed in. Het bewaken van de zuiverheid van discussies vanuit staatsrechtelijke optiek en op andere gebieden. Achter vragen die worden gesteld door de SGP schuilt vaak veel werk om de kern van een parlementair thema goed over het voetlicht te krijgen. De SGP is in de deelname aan het parlementair debat in het algemeen ook minder gejaagd." Dhr. Otte refereert aan de watersnoodramp van 1953 waarbij het haast een jaar duurde voordat er een debat in de Tweede Kamer plaatsvond. "Tegenwoordig moet alles vlug. Het is mijn hartenkreet dat de rust die nodig is om parlementaire geloofwaardigheid te behouden of terug te winnen, weg is. Voor die rust zou men vaker naar de stijl van de SGP moeten kijken. De SGP is bij andere partijen geroemd vanwege de rust en bedachtzaamheid, die regering en parlement nodig hebben om tot betere wet- en regelgeving te komen." Dan gaat het niet om de inhoud van de standpunten. Ten slotte geeft hij mee: "Wel een moralistische partij zijn, zoals de SGP, maar niet voortdurend moraliserend met een opgeheven vinger in de Kamervragen stellen en standpunten innemen. Dat soort rust hebben we in Nederland op dit moment nodig."

> "In de politiek verketterde iedereen elkaar"



Feiten & Cijfers

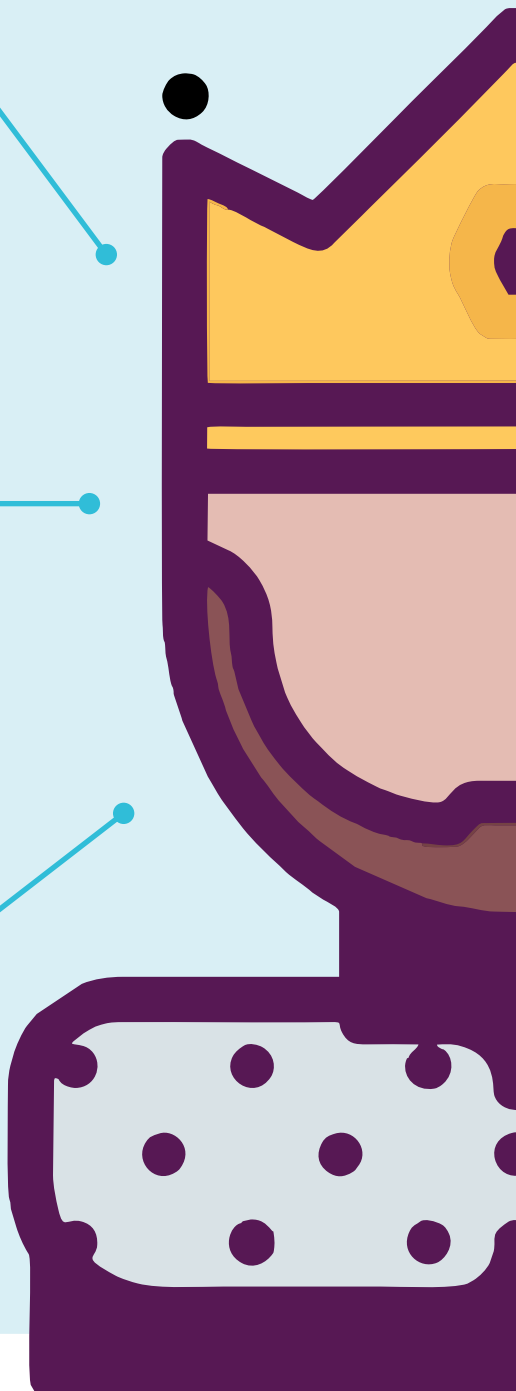
De koning

Door Xander Muijs

Nederland is een **constitutionele monarchie**; de koning heeft geen politieke macht.

Alle wetten worden ondertekend door de koning en een minister; de **minister is politiek verantwoordelijk**.

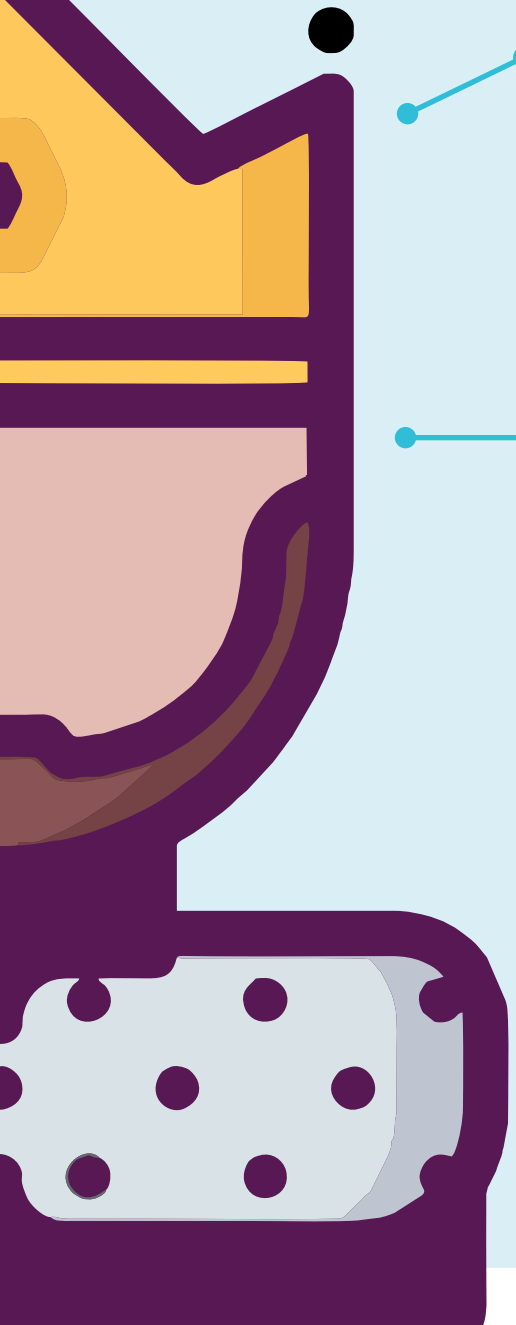
De koning is **onschendbaar**; ministers zijn verantwoordelijk voor alles wat hij doet of zegt.



Elk jaar op Prinsjesdag leest de koning de **troonrede** voor, die door de regering is geschreven.

De koning heeft vooral een **ceremoniële en symbolische** rol, ook in het buitenland.

Sinds 2012 heeft de koning **geen beslissende rol** meer bij de kabinetsformatie.



Ook de koning moet zich **houden aan de wet**; hij staat niet boven de wet.

Een vergelijking van democratieën

Op 11 december 2025 bracht het Finse staatshoofd, president Stubb, een staatsbezoek aan Nederland. Anders dan koning Willem-Alexander, die alleen ceremoniële taken vervult, heeft president Stubb ook een politieke rol. Die is vergelijkbaar met die van de Franse president Macron, maar minder uitgebreid dan die van de Amerikaanse president Trump. In dit artikel leggen we dit uit aan de hand van drie typen (representatieve) democratieën, die we op vier thema's vergelijken.

Door Guido van Ingen
(commissie internationaal)

We maken een onderscheid tussen enerzijds parlementaire democratieën (zoals Nederland) en anderzijds presidentiële democratieën (zoals de Verenigde Staten). Daartussenin bevinden zich de zogeheten semi-presidentiële democratieën (zoals Frankrijk).

Staatshoofd/regeringsleider
In de Nederlandse parlementaire democratie kiest de bevolking volksvertegenwoordigers (Tweede Kamerleden) die de regering controleren. Het vertrouwen van Tweede Kamerleden in de regering is noodzakelijk om te blijven regeren. Premier Schoof is momenteel de leider van het Nederlandse kabinet. Koning Willem-Alexander heeft alleen een ceremoniële, maar geen politieke, rol als staatshoofd. Met meer afstand tot de politiek kan hij daardoor beter optreden als maatschappelijk verbinder. Parlementaire democratieën zoals in Duitsland en Italië kennen geen monarch (koning(in)), maar een ongekozen president die ook vooral een ceremoniële rol heeft. In een presidentiële democratie kiest de bevolking direct haar president. De VS vormen hierop een uitzondering met hun kiescollege. Belangrijker is dat president Trump, anders dan premier Schoof, zowel het hoofd van de regering als het staatshoofd is. Dat creëert een spanningsveld: de Amerikaanse president moet zowel verbinden (staatshoofd) als verdelen/polariseren (politiek leider).
In de Franse semi-presidentiële democratie kiest de bevolking eveneens haar president. De Franse president is het staatshoofd, maar ook verantwoordelijk voor bijvoorbeeld buitenlandse zaken. President Macron vervult dus zeker een politieke rol, maar laat de dagelijkse politiek meer over aan de premier. Hierdoor kan hij beter optreden als verbinder dan de Amerikaanse president.

Verkiezingsverantwoording
Verkiezingsverantwoording betekent de mogelijkheid om politici ter verantwoording te roepen tijdens verkiezingen. In coalitieland Nederland vertegenwoordigt het kabinet een bredere groep aan kiezers, dankzij verschillende partijen. Dat zorgt voor brede vertegenwoordiging, maar maakt het voor kiezers tegelijkertijd lastig om te bepalen

welke partij voor een specifiek aspect in beleid verantwoordelijk is. In presidentieel Amerika is de president makkelijker ter verantwoording te roepen. Hij is immers hét gezicht van ingevoerd beleid. Dit geldt op bepaalde beleidsterreinen ook in semi-presidentieel Frankrijk. Echter, de Franse president heeft te maken met een premier en diens regering, waardoor het voor kiezers ook onduidelijk kan zijn welke politicus verantwoordelijk is.

De regering ter verantwoording geroepen

In de Nederlandse parlementaire democratie moet het kabinet verantwoording afleggen aan het parlement. Het kabinet heeft immers het vertrouwen nodig van het parlement. Laatstgenoemde heeft de mogelijkheid om middels een motie van wantrouwen het kabinet weg te stemmen. In presidentieel Amerika ligt dat anders, want de president heeft het vertrouwen van de bevolking gekregen bij de verkiezingen en niet van het parlement. Het parlement kan door een afzettingsprocedure (impeachment) proberen de president af te zetten, maar dat is historisch gezien niet gemakkelijk. Dit geldt ook voor een Franse president, terwijl voor de Franse premier en diens regering de procedures van een parlementaire democratie gelden.

Democratisch gekozen

In Nederland kunnen Tweede Kamerleden terecht beweren dat zij door het volk zijn gekozen. Bij een conflict (tussen de Tweede Kamer en het kabinet) kan het kabinet niet beweren dat ze beleidsplannen uitvoeren in opdracht van de bevolking. De gekozen Amerikaanse president kan dat wel, waardoor het moeilijker is om een conflict tussen regering en parlement op te lossen; met stilstand tot gevolg. De Franse president dient ook in opdracht van het volk, maar de regering is verantwoordelijk voor dagelijkse politiek en afhankelijk van parlementaire steun. Wanneer de regering en president tot een verschillende politieke familie behoren (cohabitation), kan de president weinig inbrengen tegen de wil van de parlementaire meerderheid.

Conclusie

In dit artikel beschreven we kort hoe verschillende politieke verhoudingen terug te voeren zijn naar het type democratie van een land. Zowel parlementaire, presidentiële als semi-presidentiële democratieën kennen hun sterke en zwakke punten. Het semi-presidentiële stelsel is aantrekkelijk voor wie op zoek is naar een combinatie tussen een parlementaire en een presidentiële democratie. Desondanks komt bij drie van de vier onderzochte thema's vooral de kracht van het Nederlandse stelsel naar voren. Laten wij ons eigen stelsel, ondanks de gebreken, dus iedere dag koesteren!





GBS BIJBEL APP

- **Statenvertaling met kanttekeningen**
- **Berijmde Psalmen** *(1773 en Datheen)*
- **Heidelbergse Catechismus**
- **Formulieren en Gebeden**
- **Belijdenisgeschriften**
- **Ziekentroost**
- **Hellenbroek**
- **Ledeboer**
- **Landkaartjes**



Of bezoek onze site **bijbel-statenvertaling.com**

Nijverheidstraat 21 Leerdam | (0345) 61 01 55 | gbs.nl

GEREFORMEERDE **BIJBELSTICHTING**

De bestorming van het Capitool

Door Jonathan Draaijer

Op 6 januari 2021 bestormden aanhangers van huidig Amerikaans president Trump het Capitool. Ze wilden op die manier voorkomen dat de verkiezingsoverwinning van Trumps tegenstander, Joe Biden, formeel werd.

De bestorming van het Capitool is een gebeurtenis waarin democratie en rechtstaat dicht bij elkaar komen. Joe Biden won de Amerikaanse presidentsverkiezingen, maar Donald Trump verklaarde dat Biden de verkiezingen door fraude won. Terwijl meer dan 2.000 aanhangers van Trump het Capitool probeerden binnen te vallen, weigerde Trump de Nationale Garde in te zetten. Uiteindelijk was het vicepresident Pence die hier wel zijn akkoord voor gaf.

Chaos

Het lukte de bestormers om het Capitool binnen te dringen. Ze droegen shirts met 'Trump is my president' of met vergelijkbare teksten. Ze maakten selfies in ruimtes waar congresleden even daarvoor nog hadden gezeten. Ook probeerden de bestormers bij de gevluchte congresleden te komen. De congresleden en de vicepresident schuilden in gebarricadeerde ruimtes, terwijl de bestormers agenten sloegen en schopten.

Noodtoestand

Na 3,5 uur hadden de Amerikaanse veiligheidstroepen weer controle en verklaarde de politie het Capitool veilig. De burgemeester van Washington riep de noodtoestand uit en stelde een avondklok in. Meer dan 50 relschoppers werden gearresteerd en honderden anderen konden later geïdentificeerd worden. Diezelfde avond werd de zitting voor het formeel maken van de verkiezingsuitslag hervat en in de ochtend van 7 januari 2021 bevestigde het Congres de verkiezingsoverwinning van Joe Biden.

Afzettingsprocedure

Het Huis van Afgevaardigden startte een kleine week later een procedure om Trump af te zetten, vanwege het aanzetten tot rellen. Trump werd vrijgesproken, omdat de benodigde twee derde meerderheid van de stemmen niet behaald werd. Wel werden honderden relschoppers terechtgesteld; sommigen kregen gevangenisstraffen van meer dan 20 jaar.

Gratie

Na Trumps verkiezingsoverwinning in het najaar van 2024 heeft hij 1.579 van de relschoppers gratie verleend. Volgens Trump hadden de Capitoolbestormers een hart vol liefde. Over 6 januari 2021 sprak hij dat het een 'ongelooflijke mooie dag' was. Door de gratieverlening kon een van de grootste onderzoeken van de Amerikaanse justitie de prullenbak in. Op deze manier heeft Trump toch nog het laatste woord in de bestorming van het Capitool.

Democratie en rechtstaat

Democratie en rechtstaat in Amerika zijn met elkaar verweven, zo blijkt uit de Capitool bestorming. De democratisch gekozen president heeft de macht om alle relschoppers vrij te laten die door rechtspraak vast zijn komen te zitten. Op die manier heeft een Amerikaanse president indirect ook de touwtjes van de Amerikaanse rechtspraak in handen. We mogen dankbaar zijn dat in ons land de premier geen invloed heeft op de rechterlijke macht. Alleen de koning, die politiek neutraal handelt, kan dat wel.



Bericht uit **Brussel**

Een rode kaart voor Brussel!

Je kent het waarschijnlijk uit het voetbal: de scheidsrechter trekt een rode kaart uit zijn achterzak. Hij toont die kaart aan een speler die het veld moet verlaten. Zoiets zou de Tweede Kamer ook moeten kunnen doen: een rode kaart aan de Europese Commissie voor plannen die over de schreef gaan. Als de helft van alle parlementen in EU-landen dat steunt, moet het voorstel het politieke speelveld verlaten.

Zo'n rode kaart is een vurige SGP-wens. Het zou helpen om de Tweede Kamer meer grip te geven op voorstellen van de Europese Commissie. Meer grip is hard nodig. Momenteel hebben nationale parlementen in Europa amper controle op EU-voorstellen. En dat is een zwakte in onze democratie.
Natuurlijk kunnen Kamerleden overleggen met een minister over EU-voorstellen. Ze kunnen daarna moties aannemen om de regering te vragen om in Brussel voor of tegen te stemmen. Maar wat als een minister zich niets aantrekt van de Kamer? Dat gebeurt namelijk! Zo was de Kamer tegen EU-leningen voor defensie, maar stemde de premier in Brussel vóór. En de Kamer is tegen een EU-digitale identiteit, maar stemde de minister vóór.

Met een rode kaart zijn de Tweede Kamers van EU-landen niet meer afhankelijk van de ministers. Ze kunnen zelf zeggen: stop maar, weg met dat voorstel.
Baanbrekend? Nee hoor. Want sinds 2009 bestaat al een 'gele kaart': als een derde van de nationale parlementen dat wil, moet de Europese Commissie een voorstel heroverwegen. Nog een keertje over nadenken dus. Niet zo'n krachtig instrument dus. Het is een paar keer toegepast, maar veranderde amper iets. De laatste jaren nemen de nationale parlementen de moeite niet meer. Dat werkt dus niet.

Dubbele controle?
Maar nu denk je misschien: die Ruissen is gekozen in het Europees Parlement? Die beslist toch óók namens de kiezers? Die man kan op de rem trappen als een voorstel te ver gaat! Dat klopt. Dan doen we ook. Het Europees Parlement stemt over veel voorstellen, maar gaat niet over alles. Niet over de euro bijvoorbeeld, zo bepaalt het EU-verdrag. Die gaten moeten worden opgevuld.
Dubbele controle is beter, net zoals in het voetbal. Naast de scheidsrechter op het veld kijkt er vaak een videoscheidsrechter mee. Die zogeheten VAR kan ook ingrijpen als er iets misgaat. En dat blijkt vaak nodig.

De democratische controle was allemaal niet zo'n probleem toen de Europese samenwerking zo'n 75 jaar geleden begon. De afspraken gingen vooral over kolen en staal. Maar 'Brussel' is erg gegroeid. Anno 2026 beschikt de EU over enorme macht en mega-budgetten: er is zelfs 2000 miljard euro gepland voor de jaren 2028 tot 2034.
Hoe belangrijker de EU wordt, hoe beter de democratische controle moet worden. Niet door nòg meer bevoegdheden naar Brussel over te hevelen, maar door de nationale parlementen te versterken. De Tweede Kamer staat het dichtste bij de burger. Hoog tijd dus dat de Kamerleden een rode kaart kunnen trekken aan Brussel. Ik kijk ernaar uit!

Meer weten over de EU? Kom naar mijn SGP Europa Zomerschool in het Europarlement in Brussel. Op 16 en 17 juli ontmoet je vele deskundigen en bezoeken we de Europese Commissie. Busreis, hotel en eten heb ik al geregeld. Informatie via www.bertjan.eu.
Doen!



Bert-Jan Ruissen,
SGP- Europarlementslid

Kanttekening

Door Harm-Jan van der Sluis

Donald J. Trump

Op het moment van schrijven (15-01) is de persoon uit de titel veel in het nieuws. Zo'n twee weken geleden liet Trump de Venezolaanse president Maduro uit zijn eigen land ontvoeren om vervolgens in Amerika terecht te stellen. Militair gezien een spectaculair waagstuk, juridisch gezien een grove schending van het internationaal recht.

Kort daarna legde Trump een bommetje onder de NAVO door (weer) te speculeren over de overname van Groenland, desnoods op militaire wijze. Groenland is zelf geen NAVO-lid, maar als onderdeel van het koninkrijk Denemarken is dat het wel. Artikel 5, een aanval op één lid is een aanval op allen, geldt daarmee ook voor Groenland. Afspraken in verdragen die al decennialang meegaan, staan ineens op losse schroeven.

Tot zover enkele voorbeelden van Trump versus de internationale rechtsorde. De binnenlandse politiek is misschien wel extremer. Het onderwerp van dit nummer is: Democratie en Rechtsstaat. Soms vraag ik mij af: is dit de leider die op democratische, rechtsstatelijke wijze zijn land wil besturen of een president met dictatoriale trekjes die lijdt aan grootheidswaanzin? Blijft Amerika een democratisch land onder Trump?

Enkele voorbeelden:

1. Rechters die Trump tegenspreken op zijn beleid en daden worden openlijk aangevallen door hem. Hij trekt de rechterlijke bevelen in twijfel, hij roept publiekelijk op om die mensen af te zetten en scheldt ze uit.
2. Hij zet publiekelijk mensen op tegen kritische partijgenoten die tegengas durven geven aan Trump.
3. Hij verleende gratie aan ruim 1500 Capitoolbestormers.

De ruimte in deze rubriek is te kort om verder te kunnen uitweiden, maar ik ben pas net begonnen met mijn opsomming. Eén ding is mij wel duidelijk geworden: waar aardse leiders onvoorspelbaar zijn, blijft één Regeerder eeuwig betrouwbaar; reden te meer om Hem te dienen.

Hamerslag

SGP-jongeren in de Tweede Kamer

De Tweede Kamer spreekt voor veel mensen tot de verbeelding. Het is dé plek waar politieke besluiten worden genomen en waar vaak stevige en interessante debatten plaatsvinden. Al ruim honderd jaar is de SGP daar vertegenwoordigd. Veel mensen zijn er zelf weleens geweest, bijvoorbeeld voor een rondleiding of om een debat live te volgen.

Ook wij komen als SGP-jongeren regelmatig in de Tweede Kamer. Zo zijn we ieder jaar aanwezig bij het PJO-parlement: een debat met alle politieke jongerenorganisaties. Zestien SGPJ'ers gaan daar in gesprek met jongeren die soms totaal anders denken dan wij. Dat levert mooie gesprekken en scherpe discussies op. Daarnaast zijn we geregeld te vinden bij de fractievergaderingen van de SGP. Elke dinsdagmorgen komen Chris Stoffer, Diederik van Dijk, André Flach, de fractiemedewerkers en vaak ook de Eerste Kamerleden bij elkaar om de politieke week door te spreken. Als SGPJ-voorzitter heb ik het voorrecht om bij deze vergaderingen te mogen aanschuiven. Dat is voor mij het moment om namens onze jongeren onze standpunten in te brengen en dat blijft niet zonder effect: onze aanwezigheid wordt gewaardeerd en we kunnen echt meedenken en invloed uitoefenen op de stemkeuzes van de SGP bij moties.

Daarnaast zijn we met andere politiek geïnteresseerde jongeren regelmatig in Den Haag te vinden. Sinds dit jaar werken we met verschillende werkgroepen, bijvoorbeeld over onderwijsvrijheid, internationale politiek, economische zaken en het stikstofbeleid. In zo'n werkgroep werk je een paar maanden samen aan een concreet doel. Het komt regelmatig voor dat SGP-jongeren vervolgens naar de Tweede Kamer gaan om over hun onderwerp in gesprek te gaan of om ideeën en aanbevelingen te delen met Chris, Diederik of André. Zij kunnen dit weer meenemen in hun werk. Op die manier proberen we als SGP-jongeren niet alleen mee te praten, maar ook echt mee te denken en bij te dragen aan de koers van Nederland.



Johan Roodnat
Voorzitter SGP-jongeren

Vrijheid van meningsuiting

Door Barthil van Deelen

In Nederland mag je veel zeggen en schrijven wat je vindt, maar niet alles is zomaar toegestaan. Daarom is er in de Nederlandse Grondwet vastgelegd hoe burgers beschermd worden tegen censuur, maar tegelijk ook begrensd worden in hun uitspraken. Het zorgt ervoor dat ideeën, kritiek en discussies vrijuit kunnen ontstaan. Maar hoe vrij is deze vrijheid?

De vrijheid van meningsuiting staat in artikel 7 van de Grondwet en wordt ook beschermd door internationale afspraken, zoals het Europees Verdrag voor de Rechten van de Mens. Het gaat niet alleen om wat je zegt of schrijft, maar ook om uitingen op sociale media, in kunst, satire of tijdens demonstraties. Dankzij dit recht kunnen journalisten misstanden aan de kaak stellen, kunnen wetenschappers nieuwe ideeën onderzoeken en kunnen burgers hun mening geven, ook als die anders is dan die van de meerderheid. Dat maakt onze samenleving eerlijker en actiever.

Waar liggen de grenzen?

Vrijheid van meningsuiting is niet onbeperkt. Het is verboden om op te roepen tot haat, geweld of discriminatie. Smaad, laster of bedreigingen zijn strafbaar. Ook mag je niet zomaar privégegevens van iemand openbaar maken. In ernstige gevallen beslist de rechter of een uitspraak gedaan mocht worden. Daarbij speelt context een rol: bekende Nederlanders moeten bijvoorbeeld meer kritiek kunnen verdragen dan de gemiddelde inwoner van ons land.

Sociale media maken het debat extra ingewikkeld. Een bericht kan in een paar minuten duizenden mensen bereiken. Daarom is het belangrijk om bewust te zijn van wat je zegt: mag alles wat je denkt ook echt gezegd worden? Of hoort bij vrijheid ook een stukje verantwoordelijkheid tegenover anderen?

Vrijheid van meningsuiting draait om een balans: je kunt zeggen wat je wilt, maar je moet ook rekening houden met de grenzen van anderen. Het geeft iedereen een stem en maakt discussie en verandering mogelijk, maar vraagt tegelijk om nadenken over de gevolgen van wat je zegt. Soms is het verstandig om je woorden zorgvuldig te kiezen, of zelfs een oud spreekwoord op te volgen: spreken is zilver, zwijgen is goud!



Koffieleuten

"Ik wilde eigenlijk stoppen met politiek" zegt Eddy van Hijum in de 27e aflevering van Haags Bakkie. Hierin komt naar voren hoe Van Hijum bij de partij Nieuw Sociaal Contract (NSC) terecht kwam en wat hij hiervoor allemaal deed. Zo was hij eerst lid van het Christen Democratisch Appèl (CDA). Verder doet hij uit de doeken wat de rol van NSC was binnen het kabinet om te pleiten voor goed bestuur.

Door Aart Muilwijk

Aan Eddy van Hijum ligt het niet dat het kabinet viel: "Ik heb mijn stinkende best gedaan." De reden dat het kabinet viel, was volgens hem de onenigheid binnen de coalitie. Volgens hem ging het vooral om de positie die de Partij Voor Vrijheid (PVV) innam binnen de coalitie. In de podcast reflecteert hij er niet op dat NSC later het kabinet weer liet vallen.

Jongeren

Op de vraag wat NSC voor jongeren betekent, geeft Van Hijum aan dat zij ook een jongerenbeweging heeft en hiervan verschillende leden op de lijst staan. Jongeren kampen met problemen zoals onbetaalbare woningen en de onmogelijkheid om aan een vaste baan te komen. Hier heeft NSC goede antwoorden op, volgens Van Hijum. Het antwoord richt zich vooral op de woningnood. Ben je benieuwd naar de oplossingen van NSC? Kijk vooral de podcast, Van Hijum legt het allemaal uit. Rondom arbeidsmigranten spelen ook verschillende problemen en is het zelfs niet bekend hoeveel er zijn in Nederland. Ook deze migranten hebben niet altijd even goede huisvesting of zelfs helemaal geen huisvesting.

Israël

"Nederland is een vriend van Israël." Caspar Veldkamp ging hier zelf beleid op voeren. Hij was de eerste die Hamas op 7 oktober veroordeelde. Dus wat dat betreft is Veldkamp niet tegen Israël. Toch ging hij sancties tegen Israël voeren. De redenen hiervoor zet Van Hijum uiteen in de podcast: "democratieën vechten anders." Wat hij hier precies mee bedoelt? Luister de uitleg in de podcast! Minister Veldkamp kreeg daarnaast geen ruimte om eigen afwegingen te maken. De sancties die hij invoerde zorgden ervoor dat de spanningen binnen het kabinet opliepen, wat er uiteindelijk zelfs voor zorgde dat NSC uit het kabinet stapte. "Het was al geen tien," volgens Van Hijum; "het schuurde aan alle kanten in het kabinet en dat is geen werkbare situatie."

Floris stelt de vraag of NSC nog bestaansrecht heeft nu CDA weer groter wordt, aangezien NSC op het CDA lijkt? Van Hijum geeft aan dat het klopt dat er NSC-leden zijn die vroeger CDA-lid waren, maar dat er ook veel leden nooit eerder lid waren van een politieke partij en in NSC een mooie, nieuwe politieke lijn zagen. "Het land niet regeren als een BV bijvoorbeeld. De burger moet meer centraal komen te staan." Hier haalt Floris nog een mooi SGP-puntje bij, namelijk het gezin. Volgens Van Hijum mag dit allemaal wat minder ingewikkeld zijn, zoals het afschaffen van bij- en toeslagen. Het loon van mensen moet juist omhoog. Tot slot eindigen ze met een positieve kijk voor de dan nog aankomende Tweede Kamerverkiezingen. Inmiddels weten we dat NSC geen zetel heeft gehaald.



Ben je benieuwd naar dit verhaal? Luister het Haags Bakkie hier!

Lokale politiek heeft meer invloed dan je denkt

Lokale politiek speelt een fundamentele rol binnen de Nederlandse democratie. Het is invloedrijker dan op het eerste gezicht lijkt. Gemeenten staan het dichtst bij de inwoners en fungeren als eerste bestuurslaag waar landelijk beleid concreet wordt uitgevoerd. Juist daardoor kunnen lokale politieke keuzes, ervaringen en spanningen grote invloed hebben op landelijke standpunten en besluitvorming.

Door Xander Muijs

Spreidingswet

Een voorbeeld van deze wisselwerking is de spreidingswet voor asielzoekers. Deze wet werd landelijk aangenomen, met als doel de opvang eerlijker over Nederland te verdelen. In de praktijk bleek echter dat de uitvoering sterk afhankelijk is van lokale politiek. In verschillende gemeenten ontstond hevig verzet tegen de geplande locaties voor asielzoekerscentra (AZC's). Protesten van inwoners, discussies in gemeenteraden en politieke druk leidden ertoe dat opvanglocaties werden uitgesteld.

Dit onderstreept de invloed van gemeenten: hoewel de spreidingswet een landelijke verplichting is, mogen gemeenten in principe zelf bepalen waar een AZC komt. Die keuze ligt bij de gemeenteraad en het college van burgemeester en wethouders, en moet passen binnen lokale regels zoals het bestemmingsplan. Wanneer lokaal draagvlak ontbreekt, wordt de uitvoering van landelijk beleid direct bemoeilijkt.

Verantwoordelijkheid

Nog een reden dat lokale politiek van invloed is, is dat gemeenten verantwoordelijk zijn voor de uitvoering van veel nationaal beleid. Neem bijvoorbeeld de woningbouw, zorg, veiligheid en integratie. Wanneer blijkt dat beleid in de praktijk moeilijk uitvoerbaar is of leidt tot maatschappelijke onrust, komt dit vaak als eerste naar voren op lokaal niveau. Burgemeesters, wethouders en gemeenteraden signaleren deze problemen en brengen ze onder de aandacht, lokaal, provinciaal en soms ook landelijk. Dat gebeurt bijvoorbeeld via bestuurlijke overleggen of organisaties als de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG). Zo kunnen lokale ervaringen aanleiding zijn om landelijk beleid aan te passen of te heroverwegen.

Doorstroming

Daarnaast fungeert lokale politiek als proeftuin voor nieuwe ideeën. Gemeenten experimenteren regelmatig met innovatieve oplossingen die later worden overgenomen op nationaal niveau. Ook speelt politieke doorstroming een rol: veel landelijke politici hebben een achtergrond in de gemeentepolitiek en nemen hun lokale ervaringen mee naar Den Haag. Hierdoor blijven landelijke standpunten vaak geworteld in de lokale realiteit.



De Rechtstaat

Door Robert Braskamp

Democratie en rechtstaat worden vaak in één adem genoemd. In de praktijk functioneert een rechtstaat eigenlijk niet zonder democratie. Toch zijn het verschillende begrippen, en worden ze soms zelfs tegen elkaar opgezet.

Democratie, las je al in dit nummer, betekent een regering van het volk. Een rechtstaat is een staat waarin het recht het hoogste gezag heeft. In het Engels heet dat de 'Rule of Law', de heerschappij van het recht. Dat wil zeggen dat elke macht, van koning, minister of parlement, maar dus ook die van het volk, ondergeschikt is aan het recht. Het recht bepaalt welke machthebber welke bevoegdheden krijgt, wat de grenzen van die macht zijn, en wat er gebeurt als iemand die macht misbruikt.

Grenzen aan macht

Een rechtstaat ontstaat niet zomaar. Machthebbers erkennen in de regel liever geen hogere machten boven zich (zelfs niet in een democratie). Vroeger geloofde men dat God of de goden macht uitoefenden via koningen en andere machthebbers. In de loop van de eeuwen ontstond in Europa, en met name in Nederland en Engeland, het idee dat machthebbers geen onbegrensde macht moesten hebben, maar dat macht duidelijk afgebakend moest worden. Later, in de 19e eeuw, ontstonden moderne rechtstaten, met de vastlegging van grondrechten in grondwetten. Een van de belangrijkste bases voor de rechtstaat wordt dan ook gelegd in de Grondwet, artikel 16: "Geen feit is strafbaar dan uit kracht van een daaraan voorafgegane wettelijke strafbepaling." Met andere woorden: de overheid mag haar gezag (en geweldsmonopolie) alleen gebruiken als daarvoor een duidelijke, bestaande wettelijke basis is. Dit noemen we ook wel het legaliteitsbeginsel.

Door het legaliteitsbeginsel worden burgers beschermd tegen willekeur van de overheid en mag macht alleen worden uitgeoefend volgens vooraf vastgestelde en controleerbare regels. Die regels bepalen ook hoe nieuw recht wordt gemaakt en oud recht wordt gewijzigd. En daarvoor gelden in Nederland dus principes van de democratie: het volk kiest wie de regels maken.

Bedreigingen

De rechtstaat is een echte Europese traditie. Toch wordt de rechtstaat ironisch genoeg het meest bedreigd door politieke groeperingen die claimen de Nederlandse tradities en identiteit te verdedigen. De argumenten die zulke politici gebruiken, zijn vaak democratisch en populistisch van aard: zij beroepen zich op de volkswil en op een democratisch mandaat om bestaande rechtstatelijke waarborgen terzijde te schuiven. Soms sluiten deze argumenten aan bij een moderne vorm van liberalisme, waarin efficiëntie, snelheid en harde handhaving zwaarder wegen dan trage procedures en institutionele tegenmacht. Wat daarbij uit het oog wordt verloren, is dat juist het begrenzen van macht, óók die van de meerderheid, een kernonderdeel is van de Nederlandse en Europese rechtsstatelijke traditie.



Christenen

Ook in christelijke kringen groeit de kritiek. Maar we zouden er goed aan doen zuinig te zijn op onze rechtstaat. Het recht beschermt immers minderheden tegen de grillen van meerderheden. Een rechtstaat veronderstelt dat macht corrumpeert, dat individuen feilbaar zijn, en dat grote groepen mensen makkelijk met alle winden mee kunnen waaien. Daarom zorgt de rechtstaat voor stabiliteit door macht te begrenzen, tegenmacht te organiseren via sterke instituties, en zorgvuldige procedures in te bouwen. Als de rechtstaat afbrokkelt, verdwijnt daarmee ook een stuk zekerheid en veiligheid uit de samenleving. Wat dan overblijft, is de willekeur van wie ook maar de baas is. Absolute macht zal pas goed zijn voor iedereen bij het aanbreken van het Koninkrijk van God.



rd
reformatorisch dagblad

Schrijf in op de nieuwsbrieven RD Aanbieding en Beste van het RD en lees 2 artikelen gratis per maand!

Ga naar rd.nl/nieuwsbrief2art of scan de QR-code

Cedrah
Wonen · Zorg · Diensten

Vakantiewerk en/of bijbaan

Wil jij (vakantie)werk waarin jouw handen tot zegen kunnen zijn voor de ander? Welkom bij Cedrah. Wij maken het verschil door een thuis te bieden voor ouderen, vanuit de Bijbelse opdracht om naar elkaar om te zien.

Werkervaring opdoen
Dankbaar werk
Flexibele uren
Goed salaris

Locatie Eben-Haëzer in Middelburg biedt GRATIS verblijf aan vakantiekrachten zorg die ver weg wonen!

www.cedrah.nl/werkenbij



VAN REE ACCOUNTANTS

Maak werk van je studie!

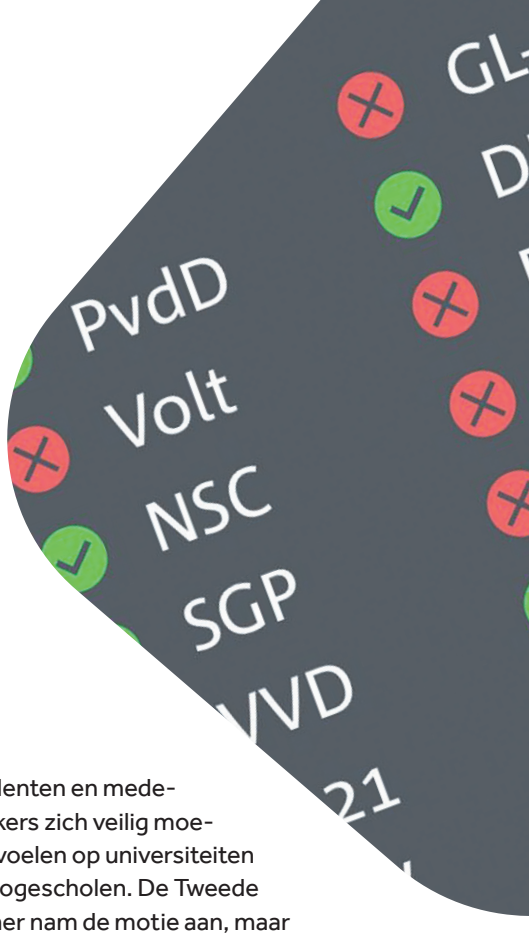
Volg jij een studie accountancy, economie, bedrijfskunde, wiskunde, econometrie of informatica? En wil je naast jouw studie flexibel werkervaring opdoen? Neem contact op en ontdek de mogelijkheden om aan de slag te gaan als werkstudent.

Bekijk de vacature of neem contact op met onze recruiter Marinda: 06 – 83 38 99 59



9 vestigingen in Nederland

Framing achter de bolletjes



Donderdag 2 oktober 2025. In de Tweede Kamer vindt de laatste vergaderdag voor het verkiezingsreces plaats. Het lijkt een rustige dag, maar achter de schermen grijpen politici hun kans om nog snel tientallen moties in te dienen. Daarop volgt een strijd om politieke beeldvorming die zich vooral online afspeelt.

Door Levi Schipaanboord

Definitie
Een motie gaat over een uitspraak van de Eerste of Tweede Kamer die één of meerdere Kamerleden indienen. Met een motie spreekt de Kamer een oordeel uit, geeft zij een politiek advies of roept zij de regering op om iets wel of niet te doen. Kamerleden kunnen ook een motie van wantrouwen indienen. Daarmee zeggen zij het vertrouwen in een minister of het hele kabinet op, wat kan leiden tot een kabinetsval.

Actualiteit
In de praktijk gaan moties vaak over onderwerpen zoals veiligheid, zorg, migratie en financiën. Kamerleden gebruiken moties om aandacht te vragen, een standpunt vast te leggen of beleid bij te sturen. Voor het indienen van moties kennen we weinig strikte regels, zo mag elk Kamerlid moties indienen en is er geen maximum aantal moties per debat. Wel moeten moties aansluiten bij het debat en op tijd worden ingediend voordat de Tweede Kamer stemt.

Bolletjes
Op de laatste dag voor het reces dienen veel Kamerleden moties in. Veel moties hebben een scherpe formulering, zodat partijen ermee kunnen profileren. Na de stemmingen verschijnen de uitslagen in de app van de Tweede Kamer. De app laat zien wie voor of tegen stemde, met rode en groene bolletjes. Verdere uitleg of context ontbreekt, waardoor de stemuitslagen het verband met het debat verliezen.

Strategie
Kamerleden delen deze uitslagen vervolgens op sociale media, zoals X en Instagram. Dit doen ze met een screenshot in huisstijl van de partij, met een korte en pakkende tekst. Daarmee benadrukken zij hun eigen standpunt en proberen zij steun te krijgen bij kiezers. Tegelijk zetten zij hiermee politieke tegenstanders onder druk. Partijen die tegen een motie stemden, moeten zich publiekelijk verantwoorden om steun van hun eigen achterban niet te verliezen.

Nuance
Een recent voorbeeld betreft een motie van de Kamerleden Ellian (VVD) en Bikker (CU), waarin de Kamer uitspreekt dat Joodse studenten en medewerkers zich veilig moeten voelen op universiteiten en hogescholen. De Tweede Kamer nam de motie aan, maar het CDA stemde als enige tegen. Op sociale media leidde dit tot felle reacties. CDA-Kamerlid Derk Boswijk reageerde op X: “Natuurlijk moeten Joodse studenten en leerkrachten zich veilig voelen. (...) Wij vinden niet dat een spreekt-uit-motie daarvoor bedoeld is. Ondanks dat wij de lading delen, zullen wij deze motie dus niet steunen.”

Gevolgen
De uiteindelijke gevolgen van deze moties zijn moeilijk te voorspellen. Moties die de Kamer aanneemt, leiden niet meteen tot nieuw beleid en komen pas aan bod nadat een nieuwe regering tot stand komt. Tijdens coalitieonderhandelingen komen voorstellen die extra geld kosten opnieuw ter discussie. Voor Kamerleden fungeert een motie vooral als politiek signaal en campagnemiddel, terwijl de uitvoering pas later volgt of zelfs helemaal uitblijft.

Poll

Door Harm-Jan van der Sluijs

De leeftijd om te mogen stemmen voor verkiezingen moet verlaagd worden naar 16 jaar.

Ja 16% | Nee 84%

De gegeven straffen voor criminelen in Nederland zijn vaak te laag.

Ja 86% | Nee 14%

De politieke agenda in den Haag wordt te veel bepaald door de media.

Ja 83% | Nee 17%

De Eerste Kamer moeten net als de Tweede Kamer rechtstreeks door het volk gekozen worden.

Ja 60% | Nee 40%

Bij politieke beslissingen met grote gevolgen moeten burgers mee kunnen beslissen d.m.v. een referendum.

Ja 69% | Nee 31%

Meld je nu aan!

D.V. 11 april 2026 Barneveld

sgpjongerendag.nl
Het Kruispunt, Barneveld
9.00 - 14.30

sgp jongeren

Demonstratierecht in Nederland

Door Harm-Jan van der Sluis

Het demonstratierecht is een groot goed in Nederland. Het is een middel voor burgers om vreedzaam hun mening te uiten, misstanden aan te kaarten of om het publieke debat te beïnvloeden. Tegelijkertijd is de discussie opgelaaid in hoeverre het demonstratierecht geldt en waar de grenzen van dit recht liggen. In dit artikel probeer ik je een beter beeld te geven van het Nederlandse demonstratierecht.

In artikel 9 van de Grondwet is het recht om te demonstreren vastgelegd. Het is een grondrecht waar iedere burger zich op kan beroepen. Het Nederlandse demonstratierecht is verder uitgewerkt in de Wet openbare manifestaties en andere wet- en regelgeving. Het demonstratierecht hangt nauw samen met de vrijheid van meningsuiting en het recht op vereniging en vergadering, wat ook grondrechten zijn. Deze grondrechten vallen onder de zogeheten klassieke grondrechten. Dit houdt in dat burgers deze grondrechten kunnen afdwingen bij de rechter. Tegelijkertijd zijn deze grondrechten niet onbeperkt.

Het demonstratierecht stelt bepaalde eisen aan een demonstratie. Een demonstratie moet vreedzaam verlopen. Geweld tegen personen of objecten is strafbaar. Ook mag een demonstratie niet het doel hebben om haat aan te wakkeren tegen bepaalde groepen mensen. Het beperken of verbieden van een demonstratie mag alleen onder strikte voorwaarden: volgens het Europees Verdrag voor de Rechten van de Mens mag de overheid een demonstratie beperken, maar alleen als dat noodzakelijk is voor de nationale veiligheid, de openbare veiligheid, het voorkomen van ernstige wanordelijkheden en strafbare feiten, en voor de bescherming van de gezondheid of de goede zeden. Ook kan het beschermen van de rechten en vrijheden van anderen een gerechtvaardigd belang zijn om het demonstratierecht in te perken. Daar zijn wel altijd concrete aanwijzingen voor onveiligheid of wanordelijkheden voor nodig. Daarnaast moet de politie voldoende voorzorgsmaatregelen kunnen nemen om de veiligheid van demonstranten te waarborgen. De overheid mag een demonstratie niet te snel beperken of verbieden en nooit alleen vanwege de inhoud.

Illegale snelwegblokkades, gezichtsbedekking bij demonstranten, buitensporig geweld tegen de politie en capaciteitsgebrek bij de politie leiden ertoe dat de overheid worstelt met het huidige demonstratierecht. Ook de polarisatie in Nederland speelt een rol. Denk bijvoorbeeld aan een pro-Israëlmanifestatie terwijl iets verderop een pro-Palestina-tegendemonstratie plaatsvindt. De politie moet de veiligheid van beide groepen waarborgen. Demonstreren is een groot goed, zolang het binnen de kaders van de wet blijft. In december 2025 kopte de NOS dat het demissionaire kabinet een wetsvoorstel had klaarliggen voor het verbod op gezichtsbedekkende kleding. Overtreding van het verbod op gezichtsbedekkende kleding kan leiden tot een celstraf van maximaal twee maanden of een boete van maximaal 5.150 euro. Dit wetsvoorstel is echter op het moment van schrijven nog niet definitief aangenomen.

Het demonstratierecht is een grondrecht dat onder druk staat. Dit heeft verschillende oorzaken, zoals hierboven beschreven. Het is aan de overheid en de maatschappij om samen tot een goedwerkend demonstratierecht te komen.



De Naald

Door Aart Muilwijk

Eerder volwassen of nooit volwassen?

Na de laatste verkiezingen en de daaropvolgende uitslagen wordt het steeds duidelijker: er is iets mis met de stemleeftijd. De huidige stemleeftijd ligt op achttien jaar, maar dat is volgens sommigen mensen niet jong genoeg. De stemleeftijd moet naar zestien jaar. Op je zestiende mag je namelijk al zonder handtekening van je ouders beslissingen maken, beginnen met autorijlessen, ben je prima in staat om het nieuws te volgen en ben je al mondig genoeg.

Over het aspect mening-vormen sta ik iets anders in de stemstrijd. Zo hebben jongeren op de leeftijd van 16 nog een brein dat volop in ontwikkeling is. Daar liggen juist de kansen volgens de partijen GroenLinks-PvdA en D66. Zij zullen in dit geval eerder op onze partij stemmen geven zij aan, daarom hebben wij de stemleeftijd naar zestien ook opgenomen in ons verkiezingsprogramma.

Minister Bruins Slot vindt de aanpassing een minder goed idee, dit omdat de kiesleeftijd verankerd ligt in de grondwet en daar verschillende jaren overheen gaan om die leeftijd aan te passen.
Een politicoloog van de Universiteit van Amsterdam geeft aan dat zestien jaar een betere leeftijd is om te starten met stemmen, omdat jongeren op deze leeftijd nog hun democratische waarden ontwikkelen, dus ook geïnteresseerder zijn in de politiek. Op de achttiende leeftijd van jongeren vinden al veel veranderingen plaats, wat ervoor kan zorgen dat er minder interesse is en jongeren afhaken. Dat afhaken gebeurt niet op de achttiende leeftijd als het al normaal is om te stemmen, doordat je dit al op je zestiende deed.

Ten slotte gaan er geluiden op om de stem leeftijd te verhogen naar vijfenveertig jaar. Dit omdat tegenwoordig mensen heel langzaam volwassen worden en mensen zo lang genoeg de tijd hebben om de juiste keuze te maken. Ook wil de partij 50Plus een keer de grootste worden.





Volgende keer

Het thema voor de volgende editie is Religie. Het geloof is een van de basispijlers van de partij. Natuurlijk beperken we ons niet tot ons eigen christelijke geloof. We zien ernaar uit om je met die editie te verrassen, want we gaan heel interessante mensen interviewen!

Colofon

Contact
InContact is een uitgave van SGP-jongeren, de jongerenorganisatie van de SGP en verschijnt viermaal per jaar.

Redactie
Hoofdredacteur:
Marja van der Wind, incontact@sgpj.nl
Eindredacteuren:
Robert Braskamp,
Marja van der Wind
Redacteuren:
Barthil van Deelen
Jonathan Draaijer
Gerhard Heutink
Levi Schipaanboord
Harm-Jan van der Sluis
Xander Muijs
Aart Muilwijk
Voor vragen en reacties over de inhoud van InContact kunt u contact opnemen met de hoofdredacteur

Secretaris landelijk bestuur jongeren
Leon Donk, secretaris@sgpj.nl

Bestuursleden politiek
Leonard Zandijk (06) 15498865, politiek@sgpj.nl

Bestuurslid communicatie
Gerbrand van Hoef (06) 40411180
politiekbestuurslid@sgpj.nl

Abonnementenadministratie
Administratie SGP-jongeren
Dinkel 7, 3008 HB Rotterdam
T 010-7200780
Leden van 16 t/m 27 jaar € 12. overigen € 14,50.
IBAN: NL51 RABO 0307 7744 14.
BIC: RABONL2U
Adresveranderingen en opzeggingen (voor 1 december) graag schriftelijk doorgeven of via info@sgpj.nl.

Beste lezer,
Wil jij ook nooit meer hoeven omkijken naar de abonnementsbetaling?
Kies dan voor een automatische incasso! Na het invullen van je gegevens wordt het geld voortaan automatisch afgeschreven en ontvang je ook geen factuur meer van ons. Gebruik de QR-code of ga naar https://sgpj.nl/incassomachtiging-sgpj voor het afgeven van jouw machtiging.
Bedankt alvast!

Foto- en illustratieverantwoording
vecteezy.com / pexels.com / istock / eigen foto's

Auteursrechtvoorbehoud
In Contact behoudt zich uitdrukkelijk het auteursrecht op de inhoud van deze uitgave voor. Zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van In Contact is het niet toegestaan de inhoud die in deze uitgave staan te verveelvoudigen of openbaar te maken. De rechten op alle inhoudelijke informatie en het beeldmateriaal blijven te allen tijde voorbehouden aan In Contact. Voor verveelvoudiging of openbaarmaking dient u schriftelijk toestemming te hebben van In Contact. Dit kunt u aanvragen door middel van het sturen van een e-mail naar incontact@sgpj.nl. In Contact is niet aansprakelijk voor de inhoud van advertenties.

Layout, drukwerk en verzending
Torendruk Grafische Producties, Nijkerk

ADVERTEREN?
Jouw advertentie in de InContact?
Ga naar sgpj.nl/doe-mee/sponsoren of stuur een mail naar adverteren@sgpj.nl.

Actief worden voor SGP-jongeren
Kijk op www.actiefvoorsgpj.nl voor de actuele vacatures. Voor vragen kan je contact opnemen met Nadine Hoogstraten (0623453144)



“Ik wil zinvol werk doen dat aansluit bij mijn reformatorische identiteit, daarom werk ik bij De Schutse”

Scan de QR voor meer informatie

Mareina van de Werken, meewerkend teamleider bij De Schutse vertelt;
“Voor mij zijn de bijzondere momenten bijvoorbeeld als we ’s avonds bij het naar bed gaan nog samen bidden en ik zie een glimlach op de cliënt z’n gezicht verschijnen. Dat raakt mij dan zo. Ik zie hem dan echt als een schepsel van God. Hoe bijzonder is dat, dat we voor hen mogen zorgen!” vertelt Mareina. Ze wil in haar werk écht die ander zien en is in de begeleiding steeds bezig met de vraag: ‘Wat heeft die ander van mij nodig, wie is hij en hoe kunnen we hem ondersteunen?’

“Ik ben zo enthousiast over De Schutse Academie” Bij De Schutse zijn we op zoek naar mensen zoals Mareina, die vol enthousiasme en gedrevenheid willen werken voor en met onze cliënten, om ze écht te zien en samen op te lopen.

Zie jij jezelf al werken als teamleider, begeleider of jeugd- gezinsprofessional in de gehandicaptenzorg? Kijk op werkenbijdeschutse.nl en ontdek hoe je jouw talenten kunt inzetten.

De Schutse Academie

Voor mensen die in een andere sector werken, of die er een tijd uit zijn geweest hebben we tegenwoordig De Schutse Academie. Hier krijg je een maatwerkopleiding waar praktijk en theorie gekoppeld worden en je aan de slag kunt als begeleider. Het actuele aanbod van vacatures en meer informatie over de academie vind je op werkenbijdeschutse.nl.

De Schutse
Zorg wat er écht toe doet

werkenbijdeschutse.nl